

Crítica

ALVARADO I COSTA, Joaquim. *Industrials i tapers (del segle XVIII al XX)*. Cassà de la Selva: Ajuntament, 2005. 183 p.

BAS, Hermínia [et al.]. *Girona, temps de flors, 50 anys de cartells, 1955-2005*. Girona: Ajuntament, 2005. 190 p.

CÀLIX, Judith; Solés, Xavier; TORRADO, Llorenç. *El llibre del pernil cuït*. Campllong/Barcelona: RBA, 2005. 32 p.

CALZADA, Arcadi [et al.]. *Manolo Valdés, el llegat perenne de l'art*. Girona: Caixa de Girona, 2005. 135 p.

CALZADA, Arcadi; NIEBLA, Antonio; GONZALEZ, Àgata. *L'univers d'Amadeo Gabino*. Girona/Callella de Palafrugell: Caixa de Girona/Jardí Botànic de Cap Roig, 2005. 96 p.

CASAS I GENOVER, Josep. *A l'entorn de Puig Segalar: Albons-Garrigoles, la Tallada d'Empordà, Viladamat*. Girona: Diputació, 2005. 163 p.

CASADEVALL, Manel. *Santa Coloma de Farners. Els seus orígens*. Santa Coloma de Farners: Ajuntament, 2005.

CLARA, Josep; SOL, Romà; TORRES, Carme; ALANYÀ, Josep. *L'Església catalana durant el franquisme (1939-1975). Apunts per a una història*. Barcelona: Claret, 2005. 2 vol.

COLOMER, Josep M.; COLOMER, Mercè. *Itineraris a peu pel Ripollès*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2005. 165 p.

DIVERSOS AUTORS. *Debat Costa Brava. Congrés: Un futur sostenible*. Girona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 2005. 399 p.

DONES, cent anys d'imatges. *El fons de l'Arxiu d'Imatges Emili Masanas i Burcet*. Girona: Diputació, 2005. 127 p.

GIRONÈS I GÜELL, Xavier. *Els pergamins del Mas Ferrer de Besanó*. Besanó: Ajuntament, 2005.

GONZALO, Marta de; PÉREZ, Publio [ed.]. *L'increment. Una publicació amb preguntes i respostes*. Girona: Espais d'Art Contemporani, 2005. 88 p.

L'Empordà de Quim Giró

GIRÓ FÀBREGA, Quim.

L'Empordà íntim.

Brau Edicions. Figueres, 2005. 114 pàgines.

Quim Giró (Borrassà, 1968), fotògraf figuerenc, ha fet durant 2 anys la radiografia de l'Empordà de ponent, que és la part d'aquesta comarca situada més enllà de l'A-II i a tocar de la Garrotxa; un autèntic pulmó verd del territori que alguns pretenen malmetre amb projectes insensats, com línies de molt alta tensió o parcs eòlics.

El text que fa de pròleg a les imatges, escrit pel periodista Moisès de Pablo, té la virtut de no ofegar allò que el lector descobrirà després, sinó que l'acompanya amb subtilitat i contextualitza les fotografies que veurem a continuació.

Vull destacar la profunditat psicològica de la fotografia de Giró, la manera com aquests blancs i negres capten els matisos de l'ànima i les característiques de la vida rural. I pensin que l'Empordà de Quim Giró, aquestes Salines-Bassegoda que ell ens apropa, ens parla de com era la nostra terra fa 50 anys, abans de la gran especulació del sòl i de l'arribada del turisme massiu! Hi ha escenes irrepetibles, només captades per una mirada de gran sensibilitat com la de Quim Giró. Entre d'altres, val la

pena esmentar la instantània de l'avi de Lladó que du al clatell el paraigua mentre camina per l'asfalt d'una carretera, al desembre del 2003. La foto ens mostra alguns aspectes de l'ànima empordanesa: la previsió, el seny de les persones d'una certa edat quan surten de casa. Encara que no plouguí, l'avi, que sap llegir els indicis de pluja en el cel, intueix que ho pot fer; per tant, porta a la mà esquerra el seu bastó de sempre, que l'ajuda a caminar, i es penja el mànec del paraigua en el clatell de l'anorac per a quan li faci falta; potser, quan torni a casa després del seu passeig.

Trobem les restes del passat romànic del territori, i sobretot, la seva gent, que juga a la botifarra i viu la vida d'acord amb el temps de la natura. Aquests són alguns dels encants de les fotografies.

Àngel de Vega

Un lloc, i no una carretera

VÀZQUEZ, Eva.

El Pont Major.

Col·lecció Tot Barris, 2. Ajuntament de Girona, 2005. 68 pàgines.

És digne d'elogi la iniciativa de l'Ajuntament de Girona de fer amb els barris allò que, d'una manera més genèrica i generosa, ha fet

amb la ciutat: després de dotar-los de serveis i d'equipaments, després de recuperar-ne la dignitat, els edita un llibre. És interessant aquesta mirada cap als barris, cap a un espai geogràficament més o menys delimitat la història del qual no sempre ha resseguit les mateixes petjades de la ciutat. Els barris, àtoms de vida interdependents, aporten amb la seva singularitat una riquesa potser no sempre prou reconeguda.

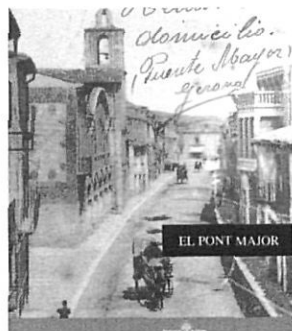
El segon títol de la col·lecció Tot Barris, editada per l'Ajuntament de Girona, està dedicat al barri que m'ha vist créixer —la meua família hi va anar a viure poc abans que jo nasqués— i del qual fa deu anys que vaig marxar: el Pont Major.

El llibre conté vint-i-sis imatges precedides d'un text escrit per la periodista i escriptora Eva Vázquez, que d'entrada adverteix al lector, sobretot a l'autòcton, que ella no és del Pont Major i que, per tant, escriu sobre un barri que no li pertany. Aquest és un element que l'àvid lector ha de tenir sempre present, sobretot qui hagi llegit el primer llibre de la col·lecció, escrit per Manel Serra sobre el barri de Sant Narcís. El perfil és molt diferent i per aquesta raó penso que és de lloar l'atreviment de l'Eva Vázquez en assumir aquest repte, potser més aviat aquest risc.

Eva Vázquez s'aproxima al Pont Major amb la com-

plicitat de qui, com el barri, procedeix també «d'aquelles parcel·les on les ciutats purguen els seus pecats, [...] com a dipòsits d'excedents humans». Excepte per als que hi viuen, per als que hi hem viscut o per als qui hi mantenim encara algú que hi viu, el Pont Major és un dels molts indrets per on la majoria de la gent passa de llarg, difícilment hi va, rarament s'hi queda. El pont de l'Aigua, element que predomina en el nom del barri, convida, segons descriu Eva Vázquez, «indefectiblement a la mobilitat i la partença».

En allò que per sí soles expliquen les fotografies, vagament hi aprofundeix el text d'Eva Vázquez. No ha buscat una clàssica narració cronològica i històrica dels avatars del barri; més aviat és un exercici literari d'aproximació als seus elements fisiològics actuals, en una primera part, i històrics, en una segona, destil·lant-ne més l'essència de l'ànima, des de la seva mirada forana, que resseguint-ne, amb dits de forense, les cicatrius de les pedres. Es passeja amb uns ulls que no estimen el que veuen, potser perquè, senzillament, fins ara no n'havia tingut l'oportunitat; uns ulls que no embelleixen —com sí que ho farien els meus, amarats de records i del sentiment de pertinença— un barri amb poques artèries, encavalcat entre un riu, el Ter, que també passa de llarg, i un tren que, com la majoria de la gent, fa

massa temps que no s'hi para. S'hi passeja levitant, acompanyada de Steiner, Schulz o Pessoa, companys de viatge possiblement no prou coneguts al barri; se'n serveix per universalitzar-lo, potser per fer-lo més proper als forans, més que no pas perquè els de dins s'emmiral·lin embadalits en les seves citacions. Observa les cases del barri antic, les destil·leries, les congregacions, els blocs de l'Obra Sindical, els masos, els xalets de la vora de la via del tren, els magatzems... En la seva passejada potser s'ha fet acompanyar poc per la gent que hi viu; aquest potser és un defecte del llibre, potser la seva virtut; que cadascú ho judiqui.

Pobre durant anys en inversions, d'un temps ençà el Pont Major ha estat dotat de serveis i equipaments i ha revitalitzat el seu teixit associatiu. Com finalment afirma Eva Vázquez, «algú ha comprès que aquest és un lloc digne de romandre-hi i no una carretera de pas».

Roger Casero Gumbau

Petit manual amb grans imatges

Pujol, David; Juanola, Joan.

Breu història de l'Alt Empordà.

Bàlec. Girona, 2004. 72 pàgines.

El primer que cal dir d'aquest llibre és que té clarament els seus orígens en la *Història de l'Empordà* editada per la Diputació de Girona ja fa alguns anys, com indica el seu títol, *Breu història de l'Alt Empordà*. En concret, sembla que la intenció dels autors era realitzar un petit manual, molt probablement a l'estil de la *Història d'Espanya* de Pierre Vilar, que permetés fer una ràpida ullada a la història de la comarca de l'Alt Empordà (personalment puc donar fe que la lectura del conjunt de l'obra no ocupa més de mitja hora). Aquest objectiu es realitza a través de 72 pàgines, la meitat de fotografies, impreses amb una lletra grossa i clara i un interlineat ampli, on s'ha deixat de banda tot l'aparell crític per tal d'afavorir-ne la lectura. Cal dir que aquesta brevetat requeria una gran capacitat de síntesi per part de l'autor del text, David Pujol, atès que resumir d'una forma comprensible més de 3.000 anys d'història és una feina titànica, que obliga qualsevol que l'emprengui a navegar entre les perilloses aigües que separen la divulgació històrica de la simple vulgarització. Malauradament, el resultat final s'ha decantat més cap a la segona opció que no cap a la primera.

Quant a l'edició del llibre, aquesta és òptima, amb una coberta de tapa dura i una presentació extremadament acurada, on l'element més destacable són les imatges del fotògraf olotí Joan Juanola. Concretament, aquestes són d'una gran qualitat i detallisme, alhora que amenitzen enormement la lectura, i donen a l'obra un valor afegit com a llibre d'imatges dels racons sovint més desconeguts i bonics de l'Empordà.

Tanmateix, precisament aquests dos elements tan valuosos per separat, capacitat de síntesi i qualitat de l'edició, són precisament el principal handicap de l'obra, atès que allunyen el llibre del seu públic natural. És a dir, personalment crec que aquest treball, tant per la seva estructura, molt simplificada, com per l'estil d'escriptura utilitzat, que recorda el d'una rondalla infantil, havia d'anar adreçat precisament a aquest públic. En conseqüència, el més lògic hauria estat fer una edició econòmica de butxaca, que s'hauria pogut distribuir de forma gratuïta o a baix preu entre els alumnes de les escoles infantils del nostre país. En canvi, la qualitat de l'edició i, per què no dir-ho, el preu del llibre (20 €) semblen adreçar-lo a un públic adult, per al qual el text pot arribar a resultar excessivament simplista.

Lluís Buscató i Somoza